

STEG 1

Frist	Steg 1 - Fra forberedelse til beslutning: Prosjektfasen	Ansv.	Utført
	Utvikle virksomhetens egen kunnskap om alder og arbeid		
	Sikre tilslutning og involvering til å utrede spørsmålet fra øverste leder og fagforeninger		
	Avklare ansattes aldersprofiler nå og om fem år		
	Kartlegge behov for arbeidskraft og kompetanse, spesielt kompetanse som eldre medarbeidere har		
	Avklare om det er behov for kompetanseoverføring fra eldre til yngre medarbeidere og omvendt, herunder behov for faglig og personlig utvikling tilknyttet eldre medarbeidere		
	Avklare kostnader til pensjon og sammenligne med kostnader til aldersriktig ledelse / seniorpolitikk		
	Beregne det økonomiske handlingsrommet for aldersriktig ledelse / seniorpolitikk i virksomheten		
	Avklare ansatte holdninger til og interesser, aksept og behov for aldersriktig ledelse / seniorpolitikk		
	Formulere forslag til program for aldersriktig ledelse og virksomhetens seniorpolitiske plattform inkludert begrunnelser		
	Bestemme konkrete målsetninger (hvor stor andel skal stå i jobb hvor lenge; hvilke kompetanseoverføringstiltak skal gjennomføres, hva som er suksesskriteriene)		
	Utforme plan for organisatoriske løsninger inkludert eventuell nødvendig tilrettelegging og omorganisering av arbeid		
	Innpasse seniorpolitikk i forhold til andre rutiner for resultatrapportering og oppfølging av resultat i linjen		
	Utforme plan for lederopplæring og opplæring for tillitsvalgte		
	Integrere seniorpolitikk og medarbeidersamtaler		
	Utforme og organisere intern kommunikasjon omkring seniorpolitikk i virksomheten		
	Utforme og organisere ekstern kommunikasjon (vise samfunnsansvar, være attraktiv arbeidsplass)		
	Sammenligne med andre virksomheter og vurdere forslaget økonomiske og sosiale bærekraft		
	Utforme, kostnadsberegne og budsjettere tiltak		
	Utforme handlingsrom for aldersriktig ledelse / seniorpolitikk for ledere med personalansvar		
	Endelig formulering av selve planen med begrunnelse, framgangsmåter, tiltak, resultatmål, oppfølging og evaluering		
	Endelig plan sikres ny involvering og godkjenning fra øverste leder og styret, fra linjen og fra medarbeidere ved fagforeningene		

STEG 2

Frist	Steg 2 - Iverksetting og kommunikasjon starter fra øverste leder, styre og ledere i fagforeninger: Fra prosjekt til ordinær drift	Ansv.	Utført
	Endelige beslutninger om seniorpolitisk plattform og aldersriktig ledelse		
	Kommunisere vedtak og hva det innebærer internt i linjen, og sikre at det når fram til alle ansatte og fagforeninger		
	Gjennomføre lederopplæring i aldersriktig ledelse / seniorpolitikk		
	Holde seminar for eldre medarbeidere med deres nærmeste ledere		
	Integrere tiltakene / aldersriktig ledelse i ledelsessystemene		
	Integrere aldersriktig ledelse / seniorpolitikk i virksomhetens styrende dokumentasjon og avtaler		
	Integrere aldersriktig ledelse / seniorpolitikk med tiltak i budsjettene		
	Skape økonomisk, organisatorisk og praktisk handlingsrom for nødvendig tilrettelegging av arbeidet og nødvendige endringer i organisering av arbeidet		
	Sikre medarbeidernes støtte til aldersriktig ledelse / seniorpolitikk (sikre ledernes handlingsrom overfor medarbeiderne)		
	Organisere eventuelle nye tiltak for kompetanseoverføring mellom generasjonene og andre nødvendige utviklingstiltak for seniorenne		
	Integrere aldersriktig ledelse / seniorpolitikk i medarbeidersamtalene, og eventuelt samordne med kompetanseplanlegging		
	Etablere individuelle avtaler med seniorarbeidstakere i programmet		
	Gjennomføre tiltak for utvikling av virksomhetens kultur til støtte for aldersriktig ledelse / seniorpolitikk (NB – kontinuerlig prosess)		
	Gjennomføre ekstern kommunikasjon (demonstrasjon av samfunnsansvar, attraktiv som arbeidsplass)		
	Sikre forståelse og tilslutning i linjen ved diskusjon av planen og erfaringene med implementering i henhold til en plan for halvårlig rapportering		
	Sikre støtte til ledere på alle nivå (bestefarsprinsippet) (NB – kontinuerlig prosess)		
	Sikre forståelse og tilslutning i fagforeningen ved at erfaringer diskuteres og overordnede prinsipp (NB – fast post)		

STEG 3

Frist	Steg 3 – Gjennomføring, evaluering og utvikling av programmet	Ansv.	Utført
	Gjennomføre programmet		
	Gjennomføre evaluering, vurdere grad av måloppnåelse, melde tilbake til alle ledd i organisasjonen og sikre vedlikehold og videre utvikling av forståelse og tilslutning		
	Sikre at nye ledere og medarbeidere får innføring i virksomhetens program for aldersriktig ledelse / seniorpolitikk		
	Videreutvikle relasjonene mellom ledere og eldre medarbeidere		
	Videreutvikle praksis, rutiner og idégrunnlaget i programmet		
	Vedlikeholde ekstern kommunikasjon om programmet og dets resultater		

STEG 4

Frist	Steg 4 – Årlig evaluering, oppfølging og utvikling	Ansv.	Utført
	Årlig evaluering av helse, arbeidsmiljø og trivsel for å sikre at forlengelse av arbeidskarrieren ikke går ut over trivsel, sykefravær og helse for eldre medarbeidere		
	Årlig rapportering i linjen med tall og kvalitativ informasjon om prosessen og resultatene. Diskusjon og sanksjonering overfor ledere i forhold til grad av måloppnåelse		
	Årlige møter med fagforeningene med gjennomgang av prosessen og resultatene		
	Årlige tilbakemeldinger til alle ledd i organisasjonen (medarbeidere, linjen, toppleder og styre), informasjon til alle ansatte, samt parallelle prosesser i fagforeningene		
	Årlige seniorsamlinger for motivasjon og tilbakemelding av resultatene		
	Årlige justering i henhold til evalueringens utfall		